

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“จริยธรรม” เป็นกรอบหรือแนวทางอันดีงามที่พึงปฏิบัติซึ่งกำหนดไว้สำหรับสังคม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย งดงาม ความสงบ ร่มเย็นเป็นสุข ความรักสามัคคี ความอบอุ่น มั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550, หน้า 1) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึงความมุ่งหมาย และหลักการ ในมาตรา 6 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2553, หน้า 3) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองและพลโลก 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7)

นโยบาย ปิงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบุว่า หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือการสร้างและพัฒนาคนไทยเพื่ออนาคตของประเทศ สร้างคนไทยให้เป็นคนดีและคนเก่ง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ เน้นการอ่านออก เขียนได้ คิดวิเคราะห์เป็น สามารถ สร้างวิสัยทัศน์และวางแผนอนาคตที่ดีของตนเองได้ รวมถึงรักษานขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ของคนไทย และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติเป็นหลัก จึงกำหนดนโยบายมุ่งสร้าง พลเมืองดีที่ตื่นตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้และทำให้การศึกษานำการ แก้ปัญหาสำคัญของสังคม รวมทั้งปัญหาการคอร์รัปชั่น สำหรับภาพการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศ ไทยมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนนั้น ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กำหนดนโยบาย

ด้านการศึกษา ด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ปลุกฝังค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ปลุกฝังให้เด็กรักและภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักประวัติศาสตร์ชาติไทย และหน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดี 3) ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งเน้นการอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น มองเห็นอนาคต 4) ปรับหลักสูตรทุกระดับชั้นให้มีความต่อเนื่องกัน มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และ 5) ลดจำนวนรายวิชาอย่างเหมาะสมกับวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560ก, หน้า 2- 6)

พุทธศักราช รัชช ะยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ระบุว่าภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559 มาตรา 65 ได้กำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็น ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไก การบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือ บรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความ เหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งในสังคม รวมถึงสามารถรับมือกับภัย คุกคามและบริหารจัดการความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไป พร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาทบทาง ลำคัญของเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติให้มีความมั่นคง และคนไทยในประเทศมีความ อยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้ากัน เพื่อให้บรรลุซึ่งสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องการ คือ “ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกสาขากำลังอำนาจของชาติ” ในมิติด้านสังคม ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสบน ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยให้เอื้อ ต่อการพัฒนาคน ได้เสริมสร้างศักยภาพและบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะ วางรากฐานจริยธรรม คุณธรรมของสมาชิกในครอบครัว การสร้างความอบอุ่นและความมั่นคงให้ ครอบครัว และการสร้างสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัว (สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ, 2560, หน้า 11)

จากแนวทางที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าการศึกษามุ่งเน้นที่จะพัฒนาจริยธรรม ของนักเรียนมาโดยตลอด แต่ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอย่างรวดเร็ว ส่งผล กระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ทำให้เกิดการปรับตัวเพื่อแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกันมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองมากกว่าส่วนรวม

ขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 1) ทั้งนี้เนื่องจากลัทธิทุนนิยม สอนให้คนสะสมทุนในทุกด้านรวมทั้งอำนาจและเงินตรา เพื่อให้มีศักยภาพการแข่งขันสูงกว่าคนอื่น จึงทำให้คนเห็นแก่ตัวมากขึ้น เพราะคิดว่าอำนาจและเงินตราคือพระเจ้า โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมในภาพรวม (วีรวิท คงศักดิ์, 2555, หน้า 27) การที่นักเรียนได้เรียน ได้เห็น ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีและมีจริยธรรมที่อ่อนแอ ไม่มีจริยธรรมที่เข้มแข็งในการนำชีวิต ทำให้ไม่มีอุดมการณ์ที่ดีในการนำทางชีวิต (เทวินทร์ เทวินโท, 2550, หน้า 166) ถึงแม้ได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทำหน้าที่ในการพัฒนาจริยธรรม แต่เด็กและเยาวชนของไทยยังพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมหลายประการ เช่น การเหินห่างจากศาสนา การเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม การรับวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสมจากต่างประเทศ (กรมการศาสนา, 2553ก, หน้า 2 - 3)

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ระบุว่า ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงจากภายในภาคส่วนต่างๆ ของประเทศหลากหลายรูปแบบ เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจขาดเสถียรภาพ สถิติอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้น อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากปัญหาพฤติกรรมของเยาวชน ปัญหาแรงงานนอกระบบและการค้ามนุษย์ ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมของเยาวชนและคนในสังคม อาทิ การให้คุณค่าและความนิยมกับความสนุกสนานและความพึงพอใจ การละเลยเรื่องระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเคารพเกรงใจต่อผู้อาวุโสกว่า ดัดการสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านทางสังคมออนไลน์ ดัดเกมส์อินเทอร์เน็ตและมีการใช้ภาษาไทยที่ไม่เหมาะสม การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสื่อทางสังคมมีภาพของการใช้ความรุนแรงและความไม่เหมาะสมทางเพศ ซึ่งขาดการกำกับควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรม และปัญหาตั้งครรรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น การปล่อยปละละเลยให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแหล่งชุมชนและเข้าไปในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา รวมทั้งปัญหาคนไทยเข้าสู่วงจรการเล่นการพนันมากขึ้น เช่น การเล่นหวย การเล่นพนันฟุตบอล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ระบุว่า ประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้าน อาทิ คุณภาพคนต่ำทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ มีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ประชากรจำนวนไม่น้อยไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และไม่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นส่วนหนึ่งเป็นผลจากปัญหาการบริหาร

จัดการภาครัฐที่ประสิทธิภาพต่ำ ขาดความโปร่งใส และขาดความรับผิดชอบ และการดำเนินงาน เพื่อการพัฒนาที่ขาดความต่อเนื่อง ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิผล และ กฎระเบียบต่างๆ ล้าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง ธรรมชาติและการบริหารจัดการประเทศ ยังไม่บรรลุเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 8)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสว่างแดนดิน เขต 1 และ 2 มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไขและป้องกัน ปัญหาด้านจริยธรรมอย่างเร่งด่วน โดยสถานศึกษาต้องทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน ด้วย การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลยุทธ์เป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่น่าสนใจและมีความเป็นไปได้ในการนำมาใช้ เห็นได้จากหน่วยงานต่างๆ นำกลยุทธ์มาใช้ในการ แก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสว่างแดนดิน เขต 1 และ 2 มีความหลากหลายทั้งด้านสภาพแวดล้อม ทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม การมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาและบริบทจะทำให้ การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 อยู่ในระดับใด
2. สภาพและปัญหาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสว่างแดนดิน เขต 1 และ 2 เป็นอย่างไร และปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสว่างแดนดิน เขต 1 และ 2 เป็นอย่างไร
3. กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสว่างแดนดิน เขต 1 และ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นอย่างไร
4. กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสว่างแดนดิน เขต 1 และ 2 มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
2. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาการพัฒนามีจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามีจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนามีจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
4. เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนามีจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนามีจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ซึ่งมีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาจริยธรรมของนักเรียน สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามีจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

ตอนที่ 1.1 การศึกษาจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 โดยใช้แบบวัดจริยธรรมนักเรียน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การศึกษาจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ในการวิจัยครั้งนี้ ขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2550, หน้า 3 – 6; ศูนย์ส่งเสริม

และพัฒนาพลังแผ่นดินฯ, 2552, หน้า 7; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2544, หน้า 101 - 109; ไสว มาลาทอง, 2542, หน้า 1 - 2; ปราณี วิฑูรวานิชย์, 2542, หน้า 269; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2544, หน้า 66 - 68; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7)

- 1) ความซื่อสัตย์
- 2) ความอดทน
- 3) ความรับผิดชอบ
- 4) ความกตัญญูทดแทน
- 5) ความมีวินัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 402 คน

1.2 ครูผู้สอนที่ไม่ได้รับมอบหมายงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3,336 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 201 คน

2.2 ครูผู้สอนที่ไม่ได้รับมอบหมายงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยใช้จำนวนเท่ากับครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 201 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

**ตอนที่ 1.2 การศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 1 และ 2 โดยใช้แบบสอบถาม**

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การศึกษาสภาพ และปัญหาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ใช้กรอบ
การบริหารตามวงจรของเดมมิง (Deming) ใน 4 ด้าน คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติ (Do)
3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุง (Act) (คุชฎี ชูชัย, 2551, หน้า 4; ศรีทน ละม่อม,
2552, หน้า 36)

2. การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ในการวิจัย
ครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วยปัจจัย 7 ด้าน (7Ss) ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์
(Strategy) 2) โครงสร้างองค์การ (Structure) 3) ระบบงาน (Systems) 4) ทักษะ (Skills) 5) ค่านิยม
ร่วม (Shares values) 6) บุคลากร (Staff) และ 7) รูปแบบการบริหารงาน (Style) (พิบูล ทิปะปาน,
2551; คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553; อนิวัช แก้วจำนงค์, 2555; เอกชัย บุญยาทิษฐาน,
2553)

2.2 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การเมือง (Political Component = P)
2) เศรษฐกิจ (Economic Component = E) 3) สังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Component = S)
และ 4) เทคโนโลยี (Technological Component = T) (วิเชียร วิทยอุดม, 2553, หน้า 31 - 42; สุรัชดี
ราชกุลชัย, 2547, หน้า 215 - 232; สุดใจ วันอุดมเดชาชัย, 2556, หน้า 21 - 23; รังสรรค์ ประเสริฐศรี,
2549, หน้า 158 - 177)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 402 คน

1.2 ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา
2558 จำนวน 402 คน

1.3 ครูผู้สอนที่ไม่ได้รับมอบหมายพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3,336 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 201 คน

2.2 ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา
2558 จำนวน 201 คน

2.3 ครูผู้สอนที่ไม่ได้รับมอบหมายพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ปีการศึกษา
2558 โดยใช้จำนวนเท่ากับครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน 201 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

ตอนที่ 1.3 การศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 1 และ 2 โดยการสนทนากลุ่ม

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การศึกษาสภาพ และปัญหาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ในการวิจัย
ครั้งนี้ ใช้ขอบเขตเนื้อหาเดียวกับขั้นตอนที่ 1.2

2. การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ในการวิจัย
ครั้งนี้ ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก โดยใช้ขอบเขตเนื้อหาเดียวกับขั้นตอนที่ 1.2

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
และ 2 จำนวน 12 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษา
ชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป จำนวน 2 คน
2. เป็นครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่มีวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านงาน
พัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน
3. เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และ
ใหญ่ โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน
4. เป็นผู้ปกครองนักเรียน จากตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการ
สถานศึกษา จำนวน 1 คน หรือเป็นผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีบุตรศึกษาอยู่ จากโรงเรียน
ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 1 และ 2

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

ตอนที่ 2.1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ประสบผลสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 2.1.1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ประสบผลสำเร็จ โดยการวิเคราะห์เอกสาร

ขอบเขตเนื้อหา

แนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบ
ผลสำเร็จ

ขอบเขตแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. แผนยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของสถานศึกษา
2. แผนปฏิบัติการประจำปี
3. รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสองหรือรอบสาม
4. รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)
5. รายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
6. แผนการนิเทศติดตามการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
7. เอกสารหลักฐานประกอบการประเมินโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม

เกณฑ์การคัดเลือกสถานศึกษา

เกณฑ์การคัดเลือกสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จด้านการพัฒนาจริยธรรม
นักเรียน คือ โรงเรียนคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับ
ธนาคารออมสิน) ที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Selection) จำนวน 2 โรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ประสบผลสำเร็จ

ตอนที่ 2.1.2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ประสบผลสำเร็จ โดยการสัมภาษณ์

ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสถานศึกษา
ที่ประสบผลสำเร็จ

ขอบเขตแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู จากสถานศึกษาที่
ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรายละเอียดผู้ให้
สัมภาษณ์ ได้แก่

1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน
2. ครูที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาที่ประสบ
ผลสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน
3. ครูที่ไม่ได้รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาที่
ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน

เกณฑ์การคัดเลือกสถานศึกษา

เกณฑ์การคัดเลือกสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ คือ โรงเรียนคุณธรรม
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับธนาคารออมสิน) ที่ได้รับรางวัล
ระดับประเทศ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 โรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ประสบผลสำเร็จ

ตอนที่ 2.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านจุดแข็ง และจุดอ่อนของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้าน โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

ขอบเขตแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 จำนวน 16 คน ซึ่งมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่มีผลงานด้าน โรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมดีเด่น จำนวน 4 คน
2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 จากโรงเรียนที่ไม่มีผลงานด้าน โรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมดีเด่น จำนวน 4 คน
3. เป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ไม่น้อยกว่า 5 ปี ในโรงเรียนที่มีผลงานด้าน โรงเรียนคุณธรรมดีเด่น จำนวน 3 คน
4. เป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่รับผิดชอบงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และมีประสบการณ์ในการ

ปฏิบัติงานด้าน การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ไม่น้อยกว่า 5 ปี ในโรงเรียนที่ไม่มีผลงานด้าน
โรงเรียนคุณธรรมดีเด่น จำนวน 3 คน

5. เป็นพระสงฆ์ หรือตัวแทนทางศาสนา จำนวน 1 คน

6. เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. จุดแข็ง และจุดอ่อนของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
2. โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

ตอนที่ 2.3 การจัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ร่างกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์
พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ

ขอบเขตแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำร่างกลยุทธ์
การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 จำนวน 14 คน ซึ่งมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาที่มีผลงานด้านโรงเรียน
คุณธรรมจริยธรรมดีเด่น จำนวน 5 คน
2. เป็นครูในโรงเรียนที่มีผลงานด้านโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมดีเด่น
จำนวน 4 คน
3. เป็นพระสงฆ์ หรือตัวแทนทางศาสนา จำนวน 1 คน

4. เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1 คน

5. เป็นผู้บริหารหรือนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตร

จำนวน 3 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ร่างหลักสูตรการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

ตอนที่ 2.4 การตรวจสอบร่างหลักสูตรการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตรวจสอบร่างหลักสูตรการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ในด้านความสอดคล้องและความเหมาะสม

ขอบเขตแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบร่างหลักสูตรการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 จำนวน 8 คน ซึ่งมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านจริยธรรมนักเรียน

จำนวน 1 คน

2. เป็นผู้บริหารการศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 1 คน

3. เป็นนักวิชาการที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 5 คน

4. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยและการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน จำนวน 1 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความสอดคล้อง และความเหมาะสม ของร่างหลักสูตร

การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่พัฒนาขึ้น

**ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
โดยใช้แบบสอบถาม**

ขอบเขตเนื้อหา

การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ในด้านความสอดคล้อง
ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ (สุวัฒน์ ศิริจันทร์, 2550, หน้า 67 - 68; เควิด,
2550, หน้า 274; สุริย์มาส สุขกสิ, 2550, หน้า 56 - 60; นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร,
2551, หน้า 190 - 192; อัจฉรา จันทน์ฉาย, 2553, หน้า 96; สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2553, หน้า 198
- 200)

ขอบเขตแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 จำนวน 18 คน ซึ่งมี
คุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารการศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หรือ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 4 คน
2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
จำนวน 4 คน
3. เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
จำนวน 2 คน

4. เป็นนักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนากลยุทธ์ จำนวน 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับ
ได้ของกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จริยธรรมนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่พึงปฏิบัติและพฤติกรรมพื้นฐานในการ
ดำรงชีวิตที่ดีสำหรับนักเรียน ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ 2) ความอดทน 3) ความรับผิดชอบ
4) ความกตัญญูกตเวที และ 5) ความมีวินัย

1.1 ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความจริงใจ และความตรงไปตรงมา ประพฤติตรงตาม
ความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ไม่มีความลำเอียง ไม่ทุจริตคดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม
ไม่หลอกลวงทั้งทางกาย วาจา ใจ

1.2 ความอดทน หมายถึง การทนต่อความยากลำบาก ข่มใจ อดกลั่น เมื่อพบกับ
เหตุการณ์อันไม่ชอบใจหรือเหตุการณ์ที่จะแสดงกิริยาไม่ดีออกมา

1.3 ความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงออกถึงความเอาใจใส่ มุ่งมั่นต่อหน้าที่
การงาน การศึกษาเล่าเรียน ความเป็นอยู่ของตนเองและสังคม ตลอดจนยอมรับผลที่เกิดจาก
การกระทำของตนเอง

1.4 ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การรู้สึกสำนึกในคุณที่คนอื่นกระทำแล้วตอบแทน
ด้วยความเคารพ นับถือ เชื้อพ้องและช่วยเหลือในกิจการงานต่าง ๆ

1.5 ความมีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุม
ความประพฤติของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม

2. การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุง ระบบ
การทำงานการดำเนินงานด้านจริยธรรมนักเรียนให้ดีขึ้น ได้แก่ 1) การวางแผนพัฒนาจริยธรรม

นักเรียน 2) การปฏิบัติตามแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียน 3) การตรวจสอบจริยธรรมนักเรียน และ 4) การปรับปรุงจริยธรรมนักเรียน

2.1 การวางแผน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบข่ายงานและบทบาทหน้าที่ กำหนดขั้นตอนวิธีการและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

2.2 การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การดำเนินการตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม การบริหารงานบุคลากร การประสานความร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 การตรวจสอบ หมายถึง การกำกับ นิเทศ ติดตาม วัดและประเมินผล และรายงานผลการประเมินการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

2.4 การปรับปรุง หมายถึง การทบทวน สรุปและรายงานผล เผยแพร่ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ มาตรฐานจริยธรรมนักเรียน และการนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์

3. สภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน หมายถึง ลักษณะของปฏิบัติงานจริงของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ใน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง

4. ปัญหาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน หมายถึง อุปสรรค หรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานจริงในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ใน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง

5. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน หมายถึง สภาพ เหตุการณ์ หรืออิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

5.1 ปัจจัยภายใน หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ทั้งที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์ 2) โครงสร้างองค์การ 3) ระบบงาน 4) ทรัพยากร 5) ค่านิยมร่วม 6) บุคลากร และ 7) รูปแบบการบริหารงาน

5.1.1 ด้านยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาที่จะดำเนินไปเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน หรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

5.1.2 ด้านโครงสร้างองค์การ หมายถึง ขอบข่ายบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

5.1.3 ด้านระบบงาน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน

5.1.4 ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถของบุคลากรในการทำงานด้านพัฒนา
จริยธรรมของนักเรียน

5.1.5 ด้านค่านิยมร่วม หมายถึง ทศนคติของบุคลากร การโน้มน้าวให้ผู้เกี่ยวข้อง
มีทิศทางการทำงานพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนในทิศทางเดียวกัน

5.1.6 ด้านบุคลากร หมายถึง ความเพียงพอและเหมาะสมของบุคลากร ความ
ตระหนัก ความมุ่งมั่น ในการทำงานของบุคลากร

5.1.7 ด้านรูปแบบการบริหารงาน หมายถึง การบริหารและภาวะผู้นำของ
ผู้บริหารที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน

5.2 ปัจจัยภายนอก หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
ทั้งที่เป็นโอกาสและอุปสรรคได้แก่ 1) การเมือง 2) เศรษฐกิจ 3) สังคมและวัฒนธรรม และ 4)
เทคโนโลยี

5.2.1 ด้านการเมือง หมายถึง นโยบายของรัฐ กฎหมาย ยุทธศาสตร์
กฎ ระเบียบข้อบังคับของรัฐบาล กระทรวง และหน่วยงานต้นสังกัด

5.2.2 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้จากการประกอบอาชีพของประชาชนใน
ท้องถิ่น เศรษฐกิจของชุมชน ผู้ปกครอง ภาวะทางการเงิน ภาวะทางเศรษฐกิจ

5.2.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง การศึกษา การอนามัย ค่านิยม ความเชื่อ
วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี

5.2.4 ด้านเทคโนโลยี หมายถึง นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ

6. กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน หมายถึง วิธีการหรือแนวทางในการดำเนินการ
พัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่จะทำให้การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประสบ
ผลสำเร็จ โดยกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์
กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ

6.1 วิสัยทัศน์ หมายถึง มุมมองที่เป็นภาพรวมของโรงเรียนที่คาดหวังในอนาคตของ
การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

6.2 พันธกิจ หมายถึง กิจกรรม การดำเนินงานหรือแนวทางหลักที่บ่งบอกลักษณะของโรงเรียนในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์

6.3 เป้าประสงค์ หมายถึง สิ่งที่โรงเรียนต้องการจะบรรลุหรือเป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่โรงเรียนต้องการให้เกิดขึ้นจากการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

6.4 ประเด็นกลยุทธ์ หมายถึง สารสำคัญที่ต้องดำเนินการในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่ต้องพัฒนาหรือต้องมุ่งเน้นเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ พันธกิจ และวิสัยทัศน์ที่กำหนด

6.5 กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

6.6 ตัวชี้วัด หมายถึง หน่วยวัดความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้นที่จะเป็นตัวบ่งชี้ว่า การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 สามารถปฏิบัติงานบรรลุตามกลยุทธ์ที่กำหนด

6.7 มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นกลยุทธ์ของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

7. การตรวจสอบกลยุทธ์ หมายถึง การตัดสินคุณภาพกลยุทธ์ โดยเกณฑ์ที่เป็นตัวชี้วัดพิจารณาจากความสอดคล้อง และความเหมาะสม ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ความสอดคล้อง และ ความเหมาะสม

7.1 ความสอดคล้อง หมายถึง คุณสมบัติของกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องตามองค์ประกอบของกลยุทธ์ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดและมาตรการ

7.2 ความเหมาะสม หมายถึง คุณสมบัติของกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก

8. การประเมินกลยุทธ์ หมายถึง การตัดสินคุณภาพของกลยุทธ์การพัฒนาริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ตามตัวชี้วัดของกลยุทธ์ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้

8.1 ความสอดคล้อง หมายถึง ความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบต่างๆ ของกลยุทธ์การพัฒนาริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่พัฒนาขึ้น

8.2 ความเหมาะสม หมายถึง คุณสมบัติของกลยุทธ์การพัฒนาริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมตามผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาสและอุปสรรค และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ จุดแข็ง และจุดอ่อนของกลยุทธ์การพัฒนาริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

8.3 ความเป็นไปได้ หมายถึง โอกาสหรือความน่าจะเป็นไปได้ของของกลยุทธ์การพัฒนาริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่พัฒนาขึ้นจะประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติ

8.4 การยอมรับได้ หมายถึง การเห็นด้วย และยอมรับในกลยุทธ์การพัฒนาริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่พัฒนาขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ได้ทราบระดับจริยธรรมของนักเรียน สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 และได้กลยุทธ์การพัฒนาริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ซึ่งสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สามารถนำกลยุทธ์ นี้ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนา
จริยธรรมนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

